

Forskningsetisk egevaluering

Formålet med egevalueringen er å identifisere de sentrale etiske utfordringene i prosjektet og vise hvordan disse skal håndteres i prosjektets gjennomføring.

Forskere og forskningsansvarlige er ansvarlige for at prosjektet utføres i overensstemmelse med anerkjente forskningsetiske normer. Normene uttrykkes gjennom [nasjonale retningslinjer og veiledere, utarbeidet av De nasjonale forskningsetiske komiteene \(FEK\)](#), internasjonale retningslinjer, som [The European Code of Conduct for Research Integrity, ALLEA, 2023](#), og [The Declaration of Helsinki, WMA, 2024](#), og lover. I Norge gjelder blant annet [Lov om organisering av forskningsetisk arbeid, 2017](#), for all forskning, og [Lov om medisinsk og helsefaglig forskning \(helseforskningsloven\), 2008](#), for medisinsk og helsefaglig forskning på mennesker, humant biologisk materiale eller helseopplysninger.

Spørsmålene nedenfor bygger på de forskningsetiske normene og støtter opp om refleksjon rundt forskningsetikken i prosjektet. De favner bredt og vil ikke være like relevante i alle prosjekter. Alle søkere må like fullt foreta en forskningsetisk egevaluering.

På noen forskningsområder finnes det i tillegg nasjonale lover og internasjonale konvensjoner og avtaler som forskere og forskningsansvarlige må følge, for eksempel om behandling av personopplysninger. Både medisinsk og helsefaglig forskning og forskning på dyr er lovregulert, og krever forhåndsgodkjenning. Vurderinger rundt slike forutsetninger kommer i tillegg til den forskningsetiske egevalueringen.

Her får du påminnelser om de viktigste forskningsetiske normene. Men andre forskningsetiske normer kan også være relevante for ditt prosjekt, og du er ansvarlig for å sjekke dette.

1. Hvordan sikrer dere forskningens frihet, uavhengighet og åpenhet, inkludert formidling?
2. Hvordan legger dere til rette for en god forskningskultur, og hvordan vil dere håndtere eventuelle brudd med god vitenskapelig praksis?
3. Dersom prosjektet medfører risiko for skade for mennesker, samfunn eller natur (inkludert dyr og miljø), hvordan håndterer dere dette på en ansvarlig måte?
4. Dersom prosjektet inkluderer forskningsdeltakere, hvordan ivaretar dere deltakernes rettigheter, velferd og interesser?
5. Dersom prosjektet innebærer forskning på svakstilte og sårbare grupper, hvordan håndterer dere dette på en ansvarlig måte?

6. Dersom prosjektet inkluderer urfolk eller nasjonale minoriteter, hvordan håndterer dere dette på en ansvarlig måte?
7. Dersom prosjektet innebærer forskning på menneskelige levninger, hvordan håndterer dere dette på en ansvarlig måte?
8. Dersom prosjektet involverer dyr, hvordan ivaretas dyrs interesser og god dyrevelferd?
9. Dersom prosjektet er en del av et internasjonalt samarbeid og/eller delvis gjennomføres i utlandet, hvordan legges det til rette for etisk forsvarlig og ansvarlig samarbeid, inkludert sikkerhet på person- og samfunnsnivå?
10. Dersom prosjektet legger opp til brukermedvirkning, hvordan sikrer dere at brukernes erfaringskompetanse tas inn i prosjektet på en meningsfull og respektfull måte?